

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje
Julij 2022

Mentor in znanje št. 2/2022

Dragi mentorji in mentorice,

v preteklih dveh letih je na Slovenski UTŽO tekla »množica« projektov. Rezultati nekaterih so posebej zanimivi za mentorje in mentorice jezikovnih študijskih krožkov. Če ste med njimi, preberite odlomek iz priročnika *Smernice za izobraževalce odraslih*, ki je nastal v projektu TIMELESS in si na strani projekta naložite digitalno knjigo Hidden culture ali Skrita kultura, Slovar in Smernice za izobraževalce. Vse navedeno je v angleškem in slovenskem jeziku.

<https://eutimeless.info/en/digital-book>

Smernice za izobraževalce odraslih govorijo o starejših, ki se učijo, ki pridobivajo jezikovne spretnosti in se hkrati seznanjajo z elementi nesnovne kulturne dediščine evropskih in/ali njihovih lastnih držav. Opisi/zgodbe o nesnovni kulturni dediščini starejšim ponudijo učne kontekste in možnosti za pridobivanje štirih jezikovnih spretnosti. Pridobivanje jezikovnih spretnosti poteka v družbenih kontekstih, povezanih z zunanjimi (tujimi), pa tudi njihovimi lastnimi skupnostmi. Možnosti učenja, ustvarjene v različnih pa tudi v podobnih kulturnih ali družbenih kontekstih, spodbujajo učenje in pridobivanje jezikovnih spretnosti. Raznolikost in podobnosti vodijo v primerjanje, ki lajša učenje.

Učne priložnosti in jezikovne spretnosti

Učitelji tujih jezikov, ki delajo s starejšimi, lahko za njih ustvarijo priložnosti za pridobivanje jezikovnih spretnosti, te pa je mogoče kategorizirati kot produktivne/aktivne ali receptivne/pasivne spretnosti. Občasno je treba produktivne/aktivne spretnosti nadomestiti z receptivnimi/pasivnimi spretnostmi in obratno, da bi učeči se starejši lahko ostali zbrani in bi se njihov razpon pozornosti podaljšal.

V *Smernicah za izobraževalce odraslih* obravnavamo vse štiri jezikovne spretnosti, torej produktivne spretnosti (govor in pisanje) ter receptivne spretnosti (poslušanje in branje). Te so umeščene v izobraževalni proces, kjer potekata tako poučevanje kot učenje. Produktivne/aktivne spretnosti pomenijo večinoma posredovanje informacij, ki jih govorec poda bodisi v govorni bodisi pisni obliki. Produktivne/aktivne spretnosti so podprte z receptivnimi/pasivnimi spretnostmi. Brez njih ne bi obstajale ali bi bile revnejše.

Spretnosti poslušanja

Poslušanje (in opazovanje) pomaga ponotranjiti besede, strukture jezika in dikcijo, ki nosi sporočilo. Dikcija pomeni skrben izbor besed, ki vzpostavljajo glasovni slog. Torej, dovolite svojim starejšim študentom, da poslušajo čim dlje! Pri učenju tujega jezika so običajno na prvem mestu receptivne veščine in tem mora slediti praktična uporaba produktivnih veščin. Če učnemu procesu manjka katera od njih, končni rezultat ni zadovoljiv. Pasivne jezikovne spretnosti starejših študentov ne silijo, da bi kaj dejavno počeli.

Bralne veščine

Pasivno poslušanje in branje vodita v aktivno uporabo slovničnih struktur, besednih seznamov, slišanih in ponavljajočih se zvokov tujega jezika. Vaši starejši študenti lahko preberejo zgodbe/opise nesnovnih kulturnih enot. Cilj branja teh besedil je razumevanje ali povzetek pomena tega, kar starejši študenti berejo, včasih s pomočjo grafikonov, diagramov, zgodb ali vprašanj, kot so *kdo, kaj, kje, kdaj, zakaj, kako* itd.

Govorne veščine

Govorne veščine lahko podpirajo različne sloge učenja, kot so formalni, naključni, neformalni slog učenja itd. Temeljijo na situacijah, okoliščinah, kjer je pomembno, kdo govori, o čem govori in s kakšnim namenom govori. Govor je eden temeljnih ciljev učenja katerega koli jezika.

Spretnosti pisanja

Izobraževalci starejših, ki ne želijo, da bi se njihovi starejši študenti dolgočasili, morajo uporabljati veliko različnih pisnih dejavnosti. Veščine pisanja so produktivne veščine, učeči se so lahko bolj ali manj uspešni pri pisanju, vendar jih ne bi smeli nikoli odvracati od pisanja. Učitelji morajo nenehno iskati vse bolj učinkovite dejavnosti, da zadostijo potrebam svojih starejših študentov in da sprožijo njihove produktivne spretnosti.

Pa lep pozdrav,

Dušana Findeisen